

**FCG ARKKITEHDIT / FCG SUUNNITTELU JA TEKNIikka OY
VIROLAHDEN KUNTA**

**VIROLAHTI
VAALIMAA**

KIVIKORVENSUO [1000025845]

TERVAHAUDAN ARKEOLOGINEN KAIVAUS 2015

Laatinut:
KALLE LUOTO
KULTTUURIYMPÄRISTÖPALVELUT HEISKANEN & LUOTO OY

Kannen kuva: Tervahautaan kaivettiin ristikkäiset koeojat profiilien dokumentoimiseksi. X:n muotoisen kaivannon oikeassa yläsakarassa (pohjoinen) sijaitti tervan juoksutukseen käytetty ränni eli piippu. Tervahaudan keskellä on runsaasti hiiliä ja nokista maata. Kuvattu kaakosta 14.5.2015. (Kuva 7)

SISÄLLYSLUETTELO

1	Johdanto	3
2	Kivikorvensuon tervahauta	4
3	Tutkimusmenetelmät	4
4	Havainnot.....	6
5	Puunäyte ja analyysi	9
6	Yhteenveto.....	9
7	Lähteet.....	10
Liite 1:	Kartat	11
Liite 2:	Radiohiiliajoitus	15
Liite 3:	Digitaalikuvaluettelo	16
Kartta 1.	Kaivausalueen sijainti. MK 1 : 75 000.....	2
Kartta 2.	Kaivausalueen sijainti. MK 1 : 20 000.....	2
Kartta 3.	Tervahaudan rakenteet. Mk 1 : 100.....	11
Kartta 4.	Tervahaudan rakenteiden korkeudet. Mk 1 : 100.	12
Kartta 5.	Kaivettujen ojien sijainti ja profiilit. MK 1:100.....	13
Kartta 6	Itä-Länsi –profiili. Mittakaava 1:50	14

Taustakartat:

Maanmittauslaitoksen

Maastotietokannan

05/2015

aineistoa

http://www.maanmittauslaitos.fi/avoindata_lisenssi_versio1_20120501

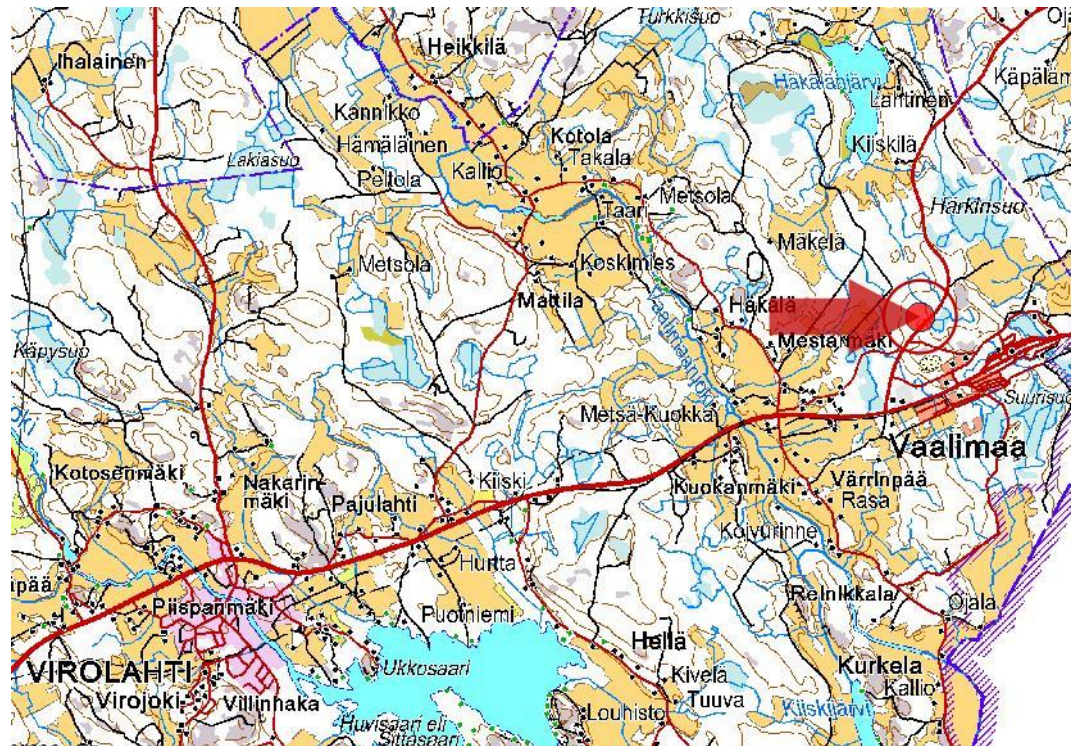
**VIROLAHTI KIVIKORVENSUO
TERVAHAUDAN KAIVAUS 2015****TIIVISTELMÄ**

Arkeologinen kaivaus koski Lappeenrannantien länsipuolella sijainnutta tervahautaa. Kaivaus suoritettiin pääasiassa koneellisesti ottaen esiin tervahautojen Pohjonen-etelä- ja Itä-länsisuuntaiset profiilit. Tervahaudan tutkimuksessa saatiin tietoa eritoten liittyen tervahaudan rakenteisiin ja ajoitukseen. Radiohiiliajoituksen perusteella tervahauta ajoittui 1700-luvun lopulle tai 1800-luvun alkuun. Ajoitustulos tukee haudan rakenteen ja sijainnin perusteella tehtyä ajoitusta.

ARKISTO-JA REKISTERITIEDOT:

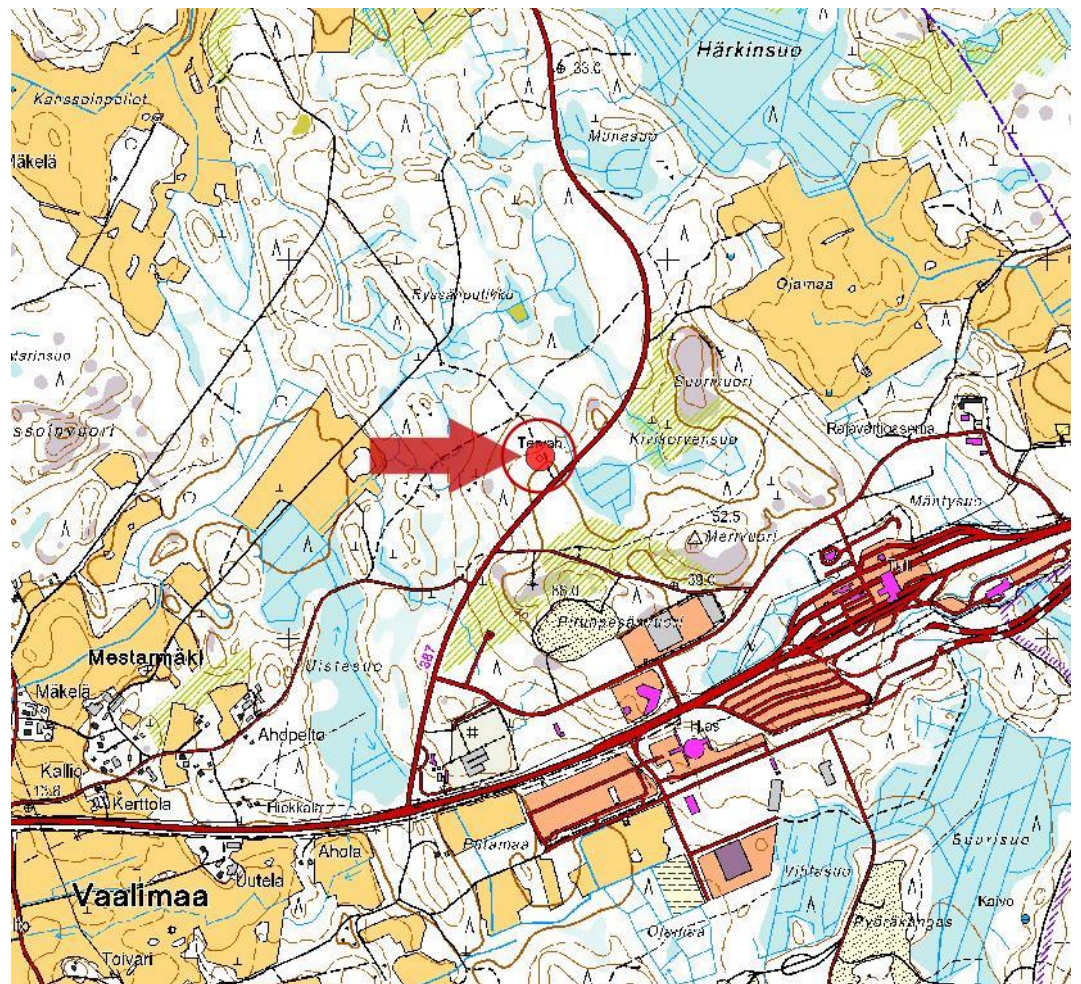
Tutkimuskohde:	Kivikorvensuo
Kunta	Virolahti
Rekisterikylä:	
Tutkimuksen laatu:	toimeksiantokaivaus
Kohteen ajoitus:	historiallinen
Peruskarttalehti:	PK 3044 02 MUURIKKALA
Koordinaatit:	pkoo: 6719477
ETRS-TM35	ikoo: 545664 z = 40 m mpy
Kiinteistöt	935-429-5-57 Suurivuori
Tutkimuslaitos:	Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy
Kaivausjohtaja:	Kalle Luoto
Kenttätyöaika:	11.5. – 15.5.2015
Tutkitun alueen laajuus:	tutkimusalue n. 100 m ²
Tutkimuksen kustantaja:	FCG Arkkitehdit / FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy Virolahden kunta
Esinelöydöt ja säilytyspaikka:	Ei löytöjä
Aiemmat löydöt	Ei löytöjä
Valokuva-aineisto ja sen säilytyspaikka:	Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy:n arkistossa.
Aiemmat tutkimukset:	inventointi: Kalle Luoto 2014

Kartta 1. Kaivausalueen sijainti. MK 1 : 75 000.

Kaivausalue merkitty punaisella pisteellä. Pohjakartta © Maanmittauslaitos 05/2015.

Kartta 2. Kaivausalueen sijainti. MK 1 : 20 000.

Kaivausalue merkitty punaisella pisteellä. Pohjakartta © Maanmittauslaitos 05/2015.

1 Johdanto

Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy suoritti toukokuussa 2015 arkeologisen kaivauksen Virolahden Vaalimaan tervahautakohteella Kivikorvensuo (mj. rek.nro 1000025845). Kohde sijaitsee Vaalimaalta pohjoiseen lähtevän Lappeenrannantien länsipuolella noin 70 metrin etäisyydellä tiestä.

Kaivaus liittyi Virojoki-Vaalimaa osayleiskaavan muutos ja laajennushakkeeseen. Kaavan tavoitteena on vastata Vaalimaan raja-alueen maankäytön kysyntään ja luoda alueelle kaupan ja palvelujen keskittymä, johon sijoittuu myös rajapalveluita. Museovirasto linjasi hankkeesta antamassaan lausunnossa (MV/328/05.02.00/2014), että tervahauta voitaisi poistaa riittävien arkeologisten tutkimusten suorittamisen jälkeen. Näiden tutkimusten suorittamiseksi Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy haki Museovirastolta tutkimuslupaa. Tutkimuslupa myönnettiin 29.4.2015 (MV/38/05.04.01.02/2015) ja kaivaus toteutettiin 11. – 15.5.2015.

Kaivauksen vastuullisena johtajana ja kenttätöjohtajana toimi arkeologi, FM Kalle Luoto. Kaivaustyöryhmään kuuluu hänen lisäkseen FM Tapani Rostedt, FM Markus Kankkunen ja arkeologian opiskelija Tuukka Kumpulainen. Tapani Rostedtin päävastuualueeseen kuului vastata kaivauksen digitaalisesta mittausdokumentaatiosta sekä mittausdatan jälkikäsitteystä. Lisäksi työryhmään kuului Virolahden kunnan paikalle järjestämä kaivinkone kuljettajineen. Kaivauksen kustannuksista vastasi FCG Suunnittelu ja tekniikka ja Virolahden kunta.

Kuva 1. Tervahauta Kivikorvensuo ennen tutkimuksia (kuvattu etelästä). Lapiro sijaitsee tervahaudan keskellä. 11.5.2015.

2 Kivikorvensuon tervahauta

Kivikorvensuo oli muodoltaan pyöreä ja halkaisijaltaan noin 14 metriä. Tervahautaan kuului selkeä ympärysvalli ja pohjoiskoilliseen suuntautuva halssi, jonne myös maasto laskee. Kasvillisuus paikalla on lähinnä sekametsää, jonka pääpuusto koostuu nuorista koivuista. Kohde sijaitsi talousmetsässä. Maastopohja on soramoreenia. Kohteen koillispuolella, alle 10 m etäisyydellä kulkee metsäkoneen ajoura tai polku. Tervahauta on merkitty peruskarttaan.

3 Tutkimusmenetelmät

Tutkimuksen kenttätyövaiheen aluksi kohde dokumentoitiin kirjallisten muistiinpanojen lisäksi mittaamalla siitä yleiskartta sekä valokuvaamalla kohde digitaalikameralla. Tätä edelsi vaihe, jossa tutkimuksen kohteena olleen alueen eli maantien viereisten tervahaudanjäännösten alueelta poistettiin kasvillisuus vesureilla. Tarkoituksena oli kaivaa tutkimusluvan mukaisesti kaivinkoneella puolet tervahaudasta, jotta esiin saataisi sen läpileikkaus. Kun kasvillisuuden poistamisen jälkeen havaittiin, että haudan läpileikkaukset saattaisivat paljastaa haudasta enemmän. Ensimmäinen läpileikkaus valittiin kulkemaan etelä-pohjoissuuntaisesti halki tervahaudan yhä näkyvissä olleen halssiin. Ajatuksena oli pyrkiä saamaan esiin tervahaudan halssin alueeseen liittyviä ja mahdollisesti säilyneitä rakenteita. Kaivauksen loppuvaiheessa kaivettiin itä-länsisuuntainen profiilileikkaus, joka leikkasi tervahaudan läpi.

Kaivutyö suoritettiin huolellisesti, jotta esiin tulevat tervahaudan rakenteet olisi ollut mahdollista havaita. Kaivuvaiheessa esiin tulleet tervahaudan rakenteelliset osat tai muut arkeologisesti mielenkiintoiset ilmiöt dokumentoitiin yleisten arkeologisten periaatteiden mukaisesti. Tutkimuksen alusta asti oli selvää, että erityistä huomiota tulisi kiinnittämään mahdollisesti säilyneeseen tervahaudan tervärännin alueen dokumentoimiseen.

Tutkimusten kustannuksissa oli varauduttu ajoittamaan yksi kaivauskohteesta otettu hiilinäyte. Tutkimuksessa esille saatujen puurakenteiden säilyneisyydestä johtuen radiohiiliajoitus, jonka avulla historialliselle ajalle ajoittuvalle kohteelle oli mahdollisuus saada tarkempi ajoitus.

Esiin saatu tervahaudan läpileikkaus ja rakenteet dokumentoitiin valokuvaamalla, piirtämällä ja kirjaamalla ylös sanalliset kuvaukset. Kaivausten kenttämittauksessa käytettiin Topcon 212 -takymetriä, jolla mitattu data jatkokäsiteltiin Topcon Link- ja MS Word -ohjelmistoilla. Mittausdokumentaation jatkokäsittely tapahtui ja tämän pohjalta tehdyt kartat piirrettiin jälkityövaiheessa käyttäen MapInfo paikkatieto-ohjelmistoa. Korkeus siirrettiin alueelle takymetrillä vieressä kulkeneen tien pinnan korkeuspisteestä. Kaivausten koordinaatistona käytettiin valtakunnallista ETRS-TM35FIN-tasokoordinaatistoa.

Kuva 2. Tervahaudan Pohjonen-etelä suuntainen aallonmallinen länsiprofiili. Profiilissa erottuu oikealla etualalla tervahautaa edeltänyt pohjoseen loivasti viettänyt maanpinta tummana viiruna, jonka alapuolella on rikkoutumaton vaalea huuhtoutumiskerros ja rikastumiskerros.

Kuva 3. Tervahaudan keskiosan pohja oli savettu (harmaa) ja haudan silmää peitti paikalle asetettu kivi, jotta silmä ei tukkeutuisi. Silmäkivi oli asetettu paikalleen suojaamaan piipun silmää, jottei se tukkeutuisi. hautaa oli siis tarkoitus käyttää uudelleen.

4 Havainnot

Aluskasvillisuuden poistamisen jälkeen havaittiin, että tutkittavaksi tarkoitettulla alueella sijaitsee hyvin säilynyt jäännös tervahaudasta (kuvat 1). Tervahauta oli hyvin säilynyt, joskin osa kaakkoisvallia oli mahdollisesti hieman vahingoittunut myöhemmän maankäytön seurauksena. Tervahaudan keskellä oli vielä havaittavissa painauma ja halssin paikka, joka sijaitsi alarinteen puolella haudan keskikohdasta pohjoiskoilliseen.

Tervahaudan paikaksi oli aikanaan valittu kosteikon laidassa sijaitseva pohjoiseen laskeva soramaa törmä. Haudan paikanvalintaan on ilmeisesti vaikuttanut läheinen Lappeenrannantie, jota pitkin valmiit tervatynnyrit on voitu kuljettaa vesistöjen varsille. Ulkomoitoiltaan tervahauta oli pohjoinen-etelä –suunnassa noin 11 metriä ja itä-länsi –suunnassa noin 13 metriä. Tervahaudan maanpäälliset osat olivat enimmillään noin 1 metrin korkuiset. Haudan suuaukko sijaitsi pohjoiskoillisessa ja haudan kaakkoiskulmassa valli oli hieman muuta vallia matalampi noin 2 x 1 m alalla, mahdollisesti metsäkoneen tai muun laitteen vaurioittama.

Haudan sisäosan laajuus oli noin 8 metriä ja sen syvyys oli noin 0,6 metriä mitattuna vallin korkeimmalta kohdalta. Haudan halssin leveys oli noin 1,2 metriä ja se erottui selkeästi ympäristöään syvempänä painaumanä.

Tervahaudan keskelle kaivettiin koeoja ohuina siivuina käyttäen apuna kaivinkonetta. Haudan keskiosan halssi- ja piippurakenteen kaivamisessa sovellettiin yksikömenetelmää. Parhaiten tietoa tervahaudan rakenteesta saatiinkin sen pohjoinen-eteläsuuntaisesta läpileikkauksesta eli länsiprofiilista (kuva 2, kartta 6), jonka dokumentoimiseen paneuduttiin huolellisesti. Heti turpeen alta paljastui koko tervahaudan alan kattava paksu nokimaakerros, jonka seassa oli runsaasti hiiltä. Nokikerros jatkui haudan ulkopuolelle muodostaen hieman paksumman kerrostuman haudan vallin (paltto) ulkopuolelle. Tämä saattaa kertoa haudan useista käyttökertoista, jolloin keskeltä siivottu hiili ja noki oli kerrostunut vallin ulkopuolelle paikoittain jopa paksummaksi kerrokseksi kuin haudan keskelle.

Piippu eli putki oli kaivettu haudan keskeltä kohti pohjoiskoillista noin 0,2 metriä leveään kaivantoon. Piippua pitkin terva on valunut kohti haudan halssia. Piippu oli kaarnasta päätellen valmistettu petäjästä. Piipun alapuolen maa oli bitumimaisen tervan kovettama. Ilmeisesti putken alapuolelle oli tarkoituksella asetettu kiviä tukemaan tervan kulkua.

Tervahaudan pohjan keskiosa oli tiivistämistarkoituksessa silattu ohuella (1-2 cm) kerroksella savea. Savi ei ollut palanut punaiseksi kuten olisi voinut olettaa, vaan muodosti edelleen harmaan hieman elastisen massan. Saven päälle oli tervakset ladottu noin 20 asteen kulmaan. Tervakset oli asetettu säteittäin osoittamaan kohti haudan keskiosaa noin 20 asteen kulmassa (kuva 6). Haudan keskiosassa havaittiin hautaa hieman syvempi ylhäältä katsottuna pyöreä sisin osa, jonka halkaisija oli noin 4 m (kuva 3, kartta 3).

Kuva 4. Poikkileikkaus nokisesta halssiin johtavasta kaivannosta, jonka pohjalla sijaitsi jäännökset piipusta eli putkesta. Taaempana tervahaudan silmää peittää kivi, joka oli aikanaan asetettu suojaamaan reikää tukkeutumiselta.

Kuva 5. Piipun eli putken petäjäiset jäännökset haudan pohjalla. Oikeassa reunassa tervahaudan silmä (reikä), jota peittänyt kivi on poistettu. Silmän kautta terva on valunut piippua ja kynää pitkin tynnyriin.

Kuva 6. Haudan tervakset oli ladottu haudan keskiosaan noin 20 asteen kulmaan.

Hiilikerroksen paksuus tervahaudan sisäosissa vaihteli 10 – 30 cm välillä keskikohdan ollessa paksuimman kerroksen peittämä. Tervahaudan profiilissa oli nähtävissä, että tervahaudan keskellä olevan vallien sisään jäävän alueen halkaisija on noin 5 m ja siihen kuuluu haudan pohjoisreunassa oleva halssin paikka. Aivan vallin sisäreunalla oli hiiltyneen nokimaan seassa havaittavissa suurehkoja kiviä. Vaikutti siltä, että tervahaudan paikka oli osin valikoitunut isojen kivien sijainnin perusteella.

Tervahaudan vallin keskeltä oli noin 0,3 - 0,6 metrin syvyydessä havaittavissa merkkejä vanhasta maanpinnasta. Tämä oli selkeä merkki siitä, että paikalla oli kaivettu maata tervahaudan keskiosan syventämiseksi. Noin puolentoista metrin matkalla vallin alla oli havaittavissa selkeä kaksoismaannos, joka vastasi vallin paksuutta. Vanhempi maannos koostui ohuesta nokimaakerroksesta, sen alaisesta vaaleanharmaasta maakerroksesta, joka muistutti huuhtoutumiskerrosta, sekä näiden alla sijaitsevasta punaisesta hiekkakerroksesta. Tämän vanhemman maannoksen päällä oli punertavaa hiekkaa, jonka päällä puolestaan jo turpeen alta alkanut nokimaa/hiilikerros. Alimpana maakerroksista oli alueen luonnollinen pohjamaa, harmaa hiesu.

Kun tervahaudan etelä–pohjoinen -suuntainen profiili oli dokumentoitu siirryttiin tutkimaan tarkemmin haudan pohjoiseen laskevan halssin rakennetta. Kävi ilmi, että profiilileikkaus sattui sijaitsemaan kohdassa, jossa vielä oli säilyneenä tervahaudan putken puurakenteita. Ensimmäiseksi rakenteista paljastui tervahaudan kouru, jota pitkin terva valutettiin tynnyriin. Kouru sijaitsi noin 25 cm syvyydessä tervahaudan keskellä sijaitsevan painauman pohjasta. Se oli pituudeltaan yhteensä noin 1,5 m ja leveydeltään noin 20 cm oleva rännimäiseksi koverrettu puu,

jonka kuoripuoli oli asetettu vasten maata. Kouru oli asetettu maahan niin, että se vietti kohti etelää. Kynän reunoja oli tuettu pienillä, halkaisijaltaan kivillä. Kourun alaosa oli säilynyt kuumuudelta, koska sijaitsi alempana, jossa maannos oli hyvin märkää. Paikoin terva oli jähmettynyt kourun alle edesauttaen puuosan säilymistä.

5 Puunäyte ja analyysi

Kaivauksilta otettiin yksi puunäyte, joka lähetettiin analysoitavaksi Beta Analytic Inc laboratorioon (4985 SW 74 Court, Miami, Florida 33155 USA). Näyte otettiin tervahaudan halssista löydetyn kourun eli kynän parhaiten säilyneeltä vaikuttavasta osasta läheltä kohtaa, jossa kynä yhtyy tervahaudan piippuun. Analyysin tulokset on esitelty liitteessä 2. Analyysin perusteella tervahauta ajoittune 1700-luvun lopulle tai 1800-luvun alkuun.

6 Yhteenveto

Kaivaus suoritettiin pääasiassa koneellisesti ottaen esiin tervahaudan pohjoinen-etelä ja itä-länsisuuntaiset profiilit. Tervahaudan tutkimuksessa saatiin tietoa eritoten liittyen tervahaudan piipun ja silmän rakenteista.

Kaivaustulosten perusteella tervahautaa vaikuttaa olleen käytössä ainakin muutama eri otteeseen. Tähän viittaa tervahaudan pohjoinen-eteläprofiilissa havaittu kaksoismaannos, jossa alempi maannos liittyy viimeistä edeltävään tervahautavaiheeseen. Useampiin käyttökertoihin ja pitkään jatkuneeseen tervanpolttoon viittaa myös se, että piipun yläpuolista maata on ilmeisesti kaivettu halssin uusin yhteydessä sekä se, että hiiliä ja nokea oli siivottu haudan ulkopuolelle.

Ennen tutkimusta havaittiin tervahaudan päällä muutamia isoja mäntypuiden lahoamistilassa olevia kantoja. Tervahaudan piipusta otetun radiohiiliajoituksen perusteella vaikuttaa todennäköiseltä, että tutkittu tervahauta ajoittune 1700-luvun lopulle tai 1800-luvun alkupuolelle. Siihen viittaisivat myös muut tervahaudan säilyneet rakenteet sekä sijainti lähellä vanhaa tielinjaa hyvin kulkuyhteyksien varrella.

Tampereella 21.8.2015 Kalle Luoto

FM, arkeologia

Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy

7 Lähteet

Painamattomat lähteet:

Kujanpää, Elisa 201. Terva. Historia, valmistus ja käyttö. Opinnäytetyö. Seinäjoen ammattikorkeakoulu, Kulttuurialan yksikkö, Konservoinnin koulutusohjelma. Digitaalinen kappale: http://theseus.fi/bitstream/handle/10024/36168/Kujanpaa_Elisa.pdf?sequence=1 (1.6.2015)

Painetut lähteet:

Niukkanen, Marianna 2009. Historiallisen ajan kiinteät muinaisjäänneökset, tunnistaminen ja suojele. Museoviraston Rakennushistorian osaston oppaita ja ohjeita 3.

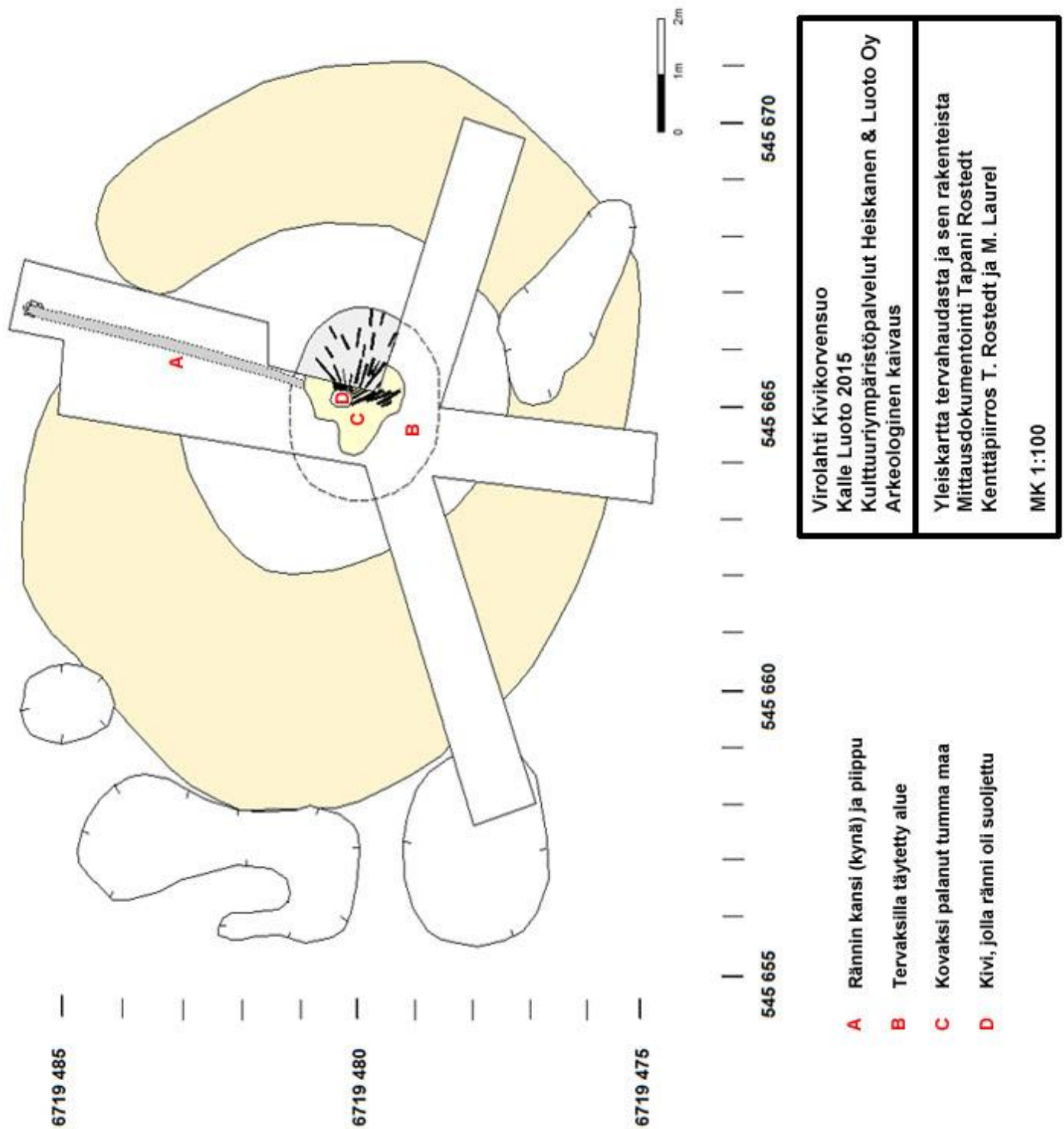
Digitaaliset lähteet:

Museovirasto, Kulttuuriympäristö rekisteriportaali, Muinaisjäänösrekisteri. http://kulttuuriymparisto.nba.fi/netsovellus/rekisteriportaali/mjreki/read/asp/r_default.aspx (15.05.2015)

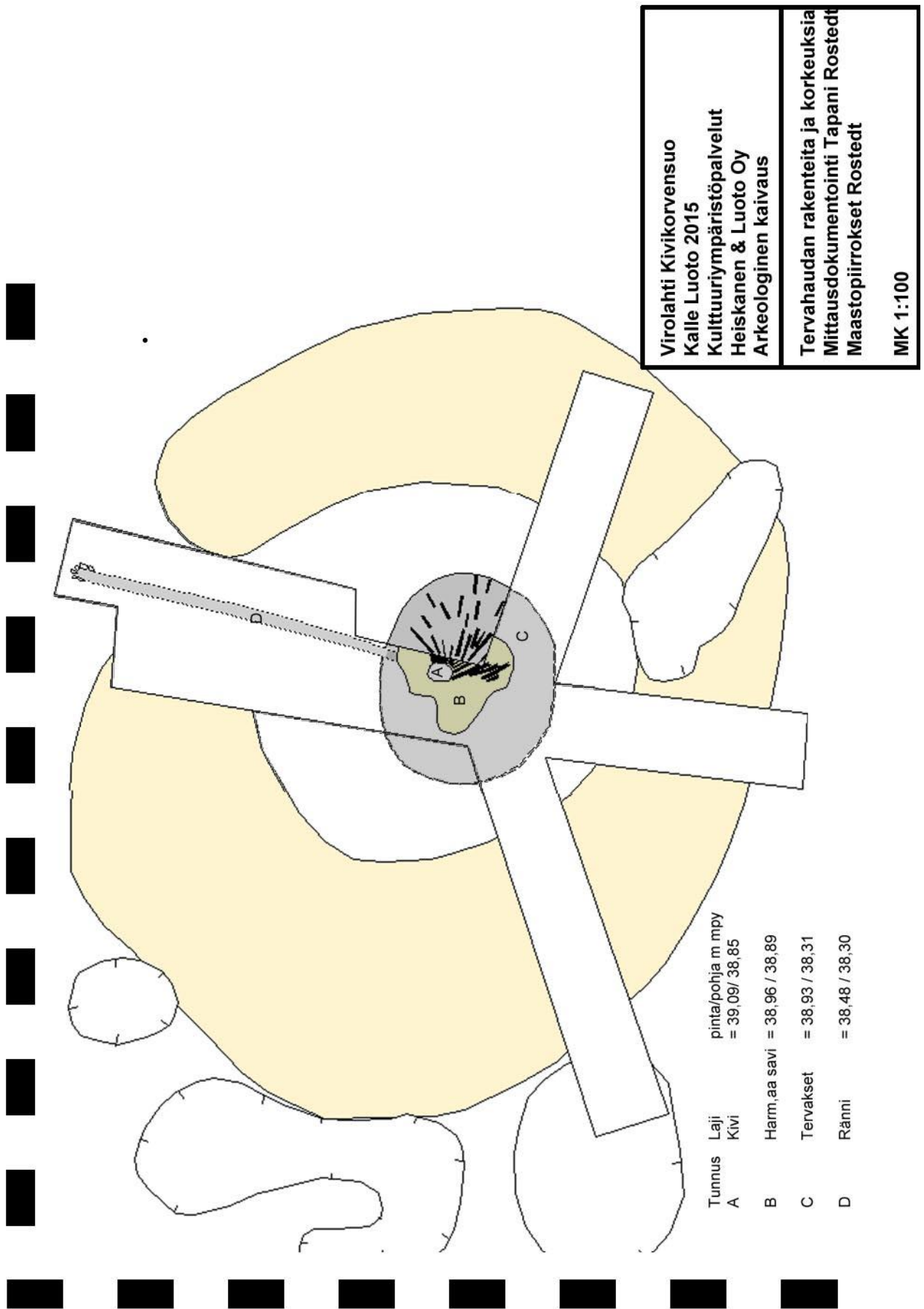
Museovirasto, Kulttuuriympäristö rekisteriportaali, Kulttuuriympäristön tutkimusraportit. <http://kulttuuriymparisto.nba.fi/netsovellus/rekisteriportaali/portti/default.aspx> (01.05.2015)

Liite 1: Kartat

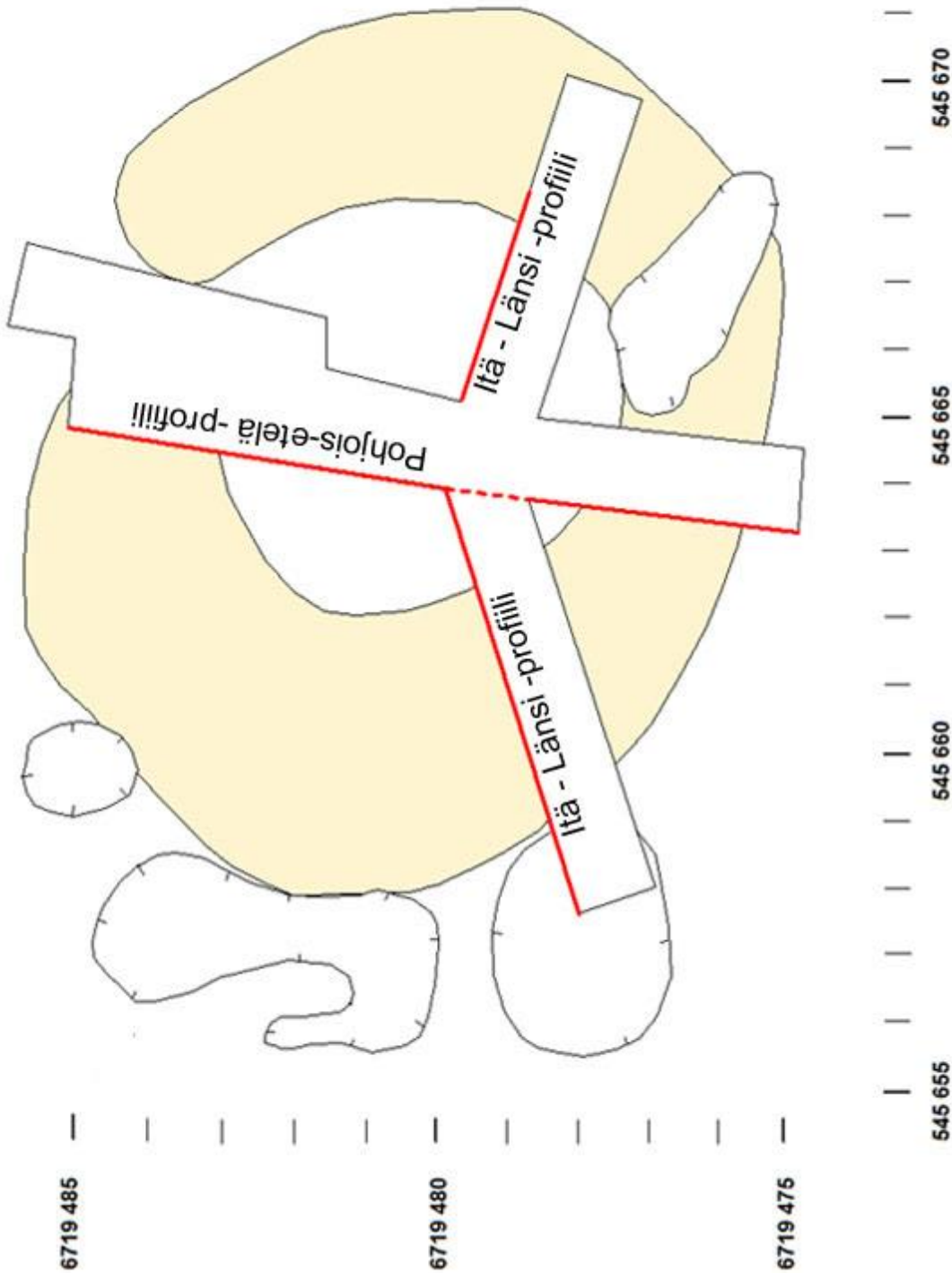

Kartta 3. Tervahaudan rakenteet. Mk 1 : 100

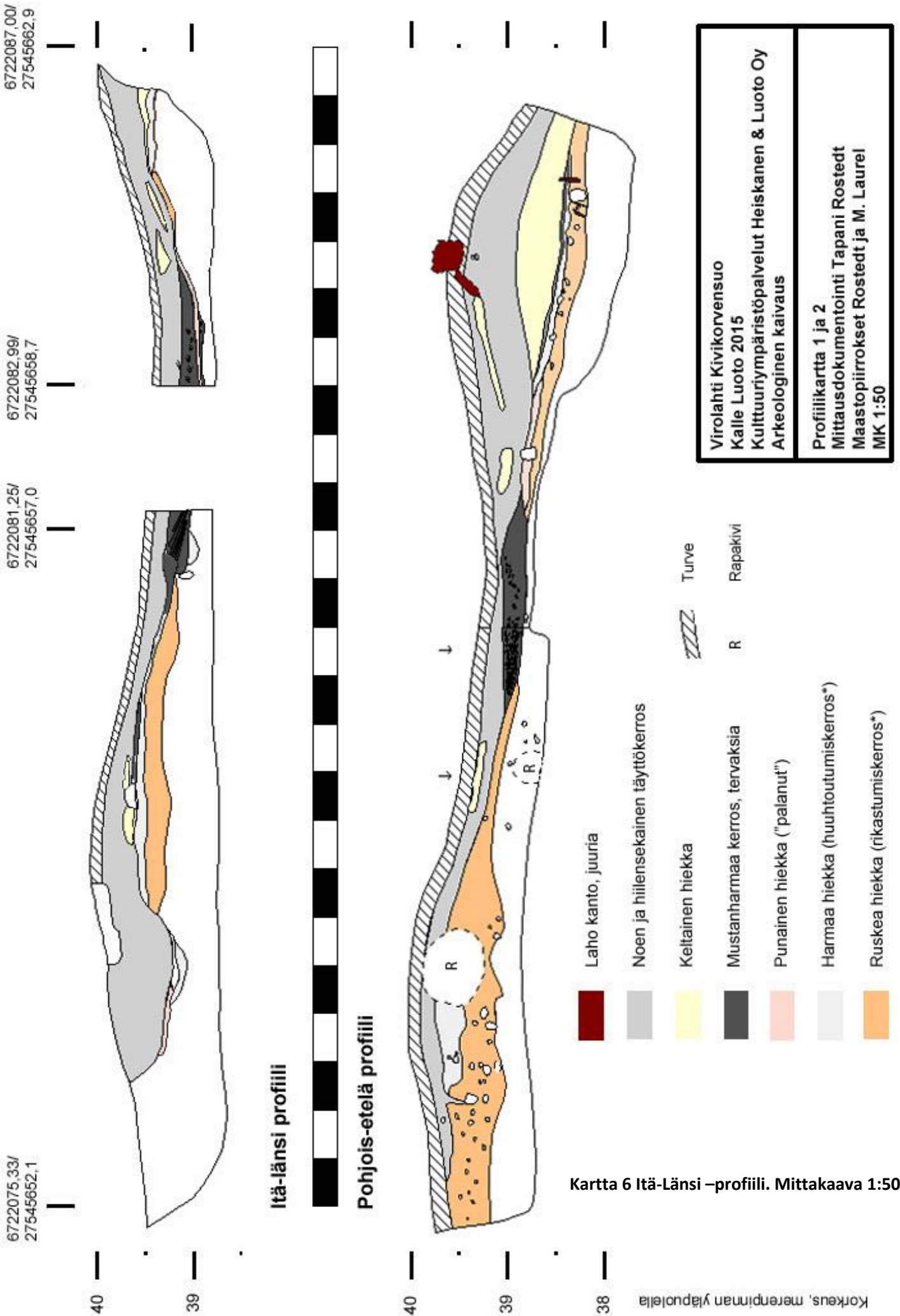
Kartta 4. Tervahaudan rakenteiden korkeudet. Mk 1 : 100.

Virolahti Kivikorvensuo Kalle Luoto 2015 Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy Arkeologinen kaivaus	Yleiskartta tervahaudasta Mittausdokumentointi Tapani Rostedt MK 1:100
--	--

Kartta 5. Kaivettujen ojien sijainti ja profiilit. MK 1:100.

Kartta 6 Itä-Länsi -profiili. Mittakaava 1:50

Liite 2: Radiohiiliajoitus

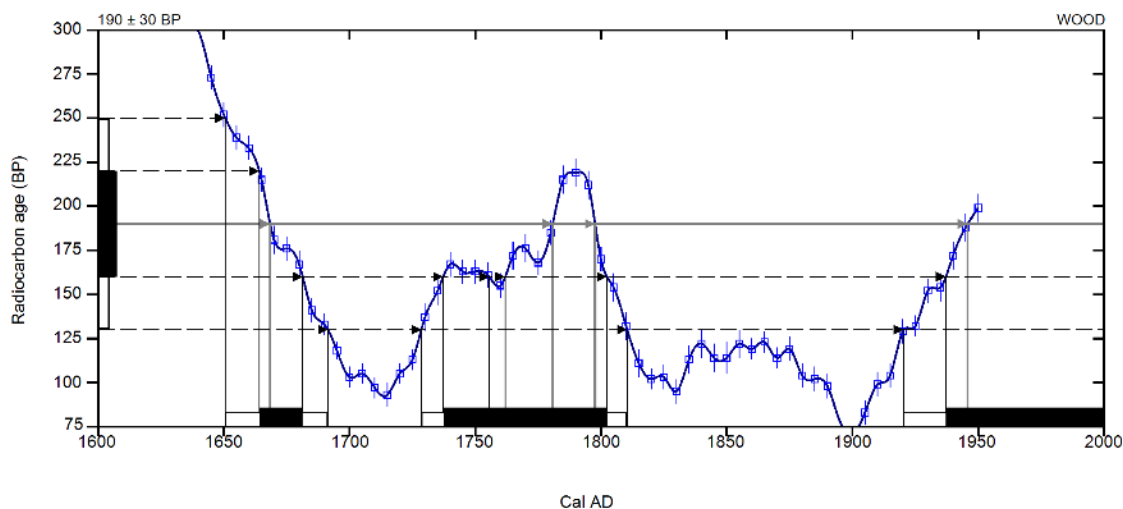
CALIBRATION OF RADIOCARBON AGE TO CALENDAR YEARS

(Variables: C13/C12 = -26.3 o/oo : lab. mult = 1)

Laboratory number	Beta-414786
Conventional radiocarbon age	190 ± 30 BP
Calibrated Result (95% Probability)	Cal AD 1650 to 1690 (Cal BP 300 to 260) Cal AD 1730 to 1810 (Cal BP 220 to 140) Cal AD 1920 to Post 1950 (Cal BP 30 to Post 0)

Intercept of radiocarbon age with calibration curve	Cal AD 1670 (Cal BP 280) Cal AD 1780 (Cal BP 170) Cal AD 1800 (Cal BP 150) Cal AD 1945 (Cal BP 5) Post AD 1950 (Post BP 0)
---	--

Calibrated Result (68% Probability)	Cal AD 1665 to 1680 (Cal BP 285 to 270) Cal AD 1735 to 1800 (Cal BP 215 to 150) Cal AD 1935 to Post 1950 (Cal BP 15 to Post 0)
-------------------------------------	--

Database used
INTCAL13

References

Mathematics used for calibration scenario

A Simplified Approach to Calibrating C14 Dates. Talma, A. S., Vogel, J. C., 1993. Radiocarbon 35(2):317-322

References to INTCAL13 database

Reimer PJ et al. IntCal13 and Marine13 radiocarbon age calibration curves 0-50,000 years cal BP. Radiocarbon 55(4):1869-1887, 2013.

Beta Analytic Radiocarbon Dating Laboratory

4985 S.W. 74th Court, Miami, Florida 33155 • Tel: (305)667-5167 • Fax: (305)663-0964 • Email: beta@radiocarbon.com

Liite 3: Digitaalikuvaluettelo

Kuva nro	aihe	suunta	pvm	kuvaaja
1a	Tervahauta Kivikorvensuo ennen tutkimuksia. Osa panoraamakuvasta.	etelästä	11.5.2015	Kalle Luoto
1b	Tervahauta Kivikorvensuo ennen tutkimuksia. Osa panoraamakuvasta.	etelästä	11.5.2015	Kalle Luoto
1c	Tervahauta Kivikorvensuo ennen tutkimuksia. Osa panoraamakuvasta.	etelästä	11.5.2015	Kalle Luoto
2	Tervahaudan Pohjonen-etelä suuntainen aallonmallinen länsiprofiili. Profiilissa erottuu oikealla etualalla tervahautaa edeltänyt pohjoiseen loivasti viettänyt maanpinta tummana viiruna, jonka alapuolella on rikkoutumaton vaalea huuhtoutumiskerros ja rikastumiskerros.	pohjoisesta	13.5.2015	Kalle Luoto
3	Tervahaudan keskiosan pohja oli savettu (harmaa) ja haudan silmää peitti paikalle asetettu kivi, jotta silmä ei tukkeutuisi.	etelästä	12.5.2015	Kalle Luoto
4	Poikkileikkaus nokisesta halssiin johtavasta kaivannosta, jonka pohjalla sijaitti jäännökset piipusta eli putkesta. Taaempana tervahaudan silmää peittää kivi, joka oli aikanaan asetettu suojaamaan reikää tukkeutumiselta.	pohjoisesta	19.5.2015	Kalle Luoto
5	Piipun eli putken petäjäiset jäännökset haudan pohjalla. Oikeassa reunassa tervahaudan silmä (reikä), jota peittänyt kivi on poistettu.	länneestä	14.5.2015	Kalle Luoto
6	Haudan tervakset oli ladottu noin 20 asteen kulmaan.	etelästä	13.5.2015	Kalle Luoto
7	Tervahautaan kaivettiin ristikkäiset koeojat profiilien dokumentoimiseksi. X:n muotoisen kaivannon oikeassa yläsakarassa (pohjoinen) sijaitti tervan juoksutukseen käytetty ränni eli piippu. Tervahaudan keskellä on runsaasti hiiliä ja nokista maata.	kaakosta	14.5.2015	Kalle Luoto